

Универзитет „Гоце Делчев“-Штип, Правен факултет, Центар за правно
политички истражувања, Штип, Македонија

Државен Универзитет во Воронеж, Правен факултет,
Воронеж, Русија

Универзитет во Лиеж, Факултет за право, политички науки и криминологија,
Лиеж, Белгија

ВТОРА МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

**ОПШТЕСТВЕНИТЕ ПРОМЕНИ ВО
ГЛОБАЛНИОТ СВЕТ**

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ

Center for legal and Political Research

Штип, 2015

Second International Scientific Conference: SOCIAL CHANGE IN THE GLOBAL WORLD
© 2015 Copyright Goce Delcev University in Shtip, Republic of Macedonia. Address: Goce Delcev University, Shtip, Faculty of Law, ul. Krste Musirkov bb, PO box 201, 2000, Shtip, R. Macedonia. www.ugd.edu.mk; www.clpmk.org.

Печати / Print 2-ри Август- Штип / 2- ri Avgust- Shtip

Графичка подготовка – Центар за Правно- политички истражувања

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

3(062)

МЕЃУНАРОДНА научна конференција (2 ; 2015 ; Штип)

Општествените промени во глобалниот свет : зборник на трудови /
Втора меѓународна научна конференција, Штип, 2015. - Штип :
Универзитет "Гоце Делчев", 2015. - 1336 стр. ; 24 см

Текст на повеќе јазици. - Фусноти кон текстот. - Библиографија кон
трудите

ISBN 978-608-244-267-9

а) Општествени науки - Зборници

COBISS.MK-ID 100106506

Goce Delcev University in Shtip, Faculty of Law, Center for Legal and Political
Research, Shtip, Macedonia

State University of Voronezh, Faculty of Law, Voronezh, Russia

University of Liege, Faculty of Law, Political Science and Criminology, Liege,
Belgium

SECOND INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

**SOCIAL CHANGE IN THE GLOBAL
WORLD**

PROCEEDINGS

Center for legal and Political Research

Shtip, 2015

Университет им. Гоце Делчева, Юридический факультет, Центр правовых и
политических исследований (Штип, Македония)
Воронежский государственный университет, Юридический факультет
(Воронеж, Россия)
Льежский университет, Факультет права, политологии и криминологии (Льеж,
Бельгия)

ВТОРАЯ МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

**СОЦИАЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ В
ГЛОБАЛЬНОМ МИРЕ**

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

Center for legal and Political Research

Штип, 2015

Организациски комитет / Organizational Committee / Организационный комитет конференции

Strashko Stojanovski PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, strasko.stojanovski@ugd.edu.mk

Jovan Ananiev PhD, Faculty of Law, University “Goce Delcev”- Shtip, Macedonia, jovan.ananiev@ugd.edu.mk

Kristina Misheva PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, kristina.miseva@ugd.edu.mk

Marija Ampovska PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, marija.radevska@ugd.edu.mk

Natalia Vladimirovna Butusova PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia, butusova@law.vsu.ru

Nives Mazur Kumrić PhD, Faculty of Law, Political Science and Criminology, University of Liège, Belgium, nives.mazurkumric@ulg.ac.be

Програмски комитет / Program Committee / Программный комитет конференции

Adoyi Onoja PhD, Nassarawa State University, Keffi, Nigeria, onojaa@yahoo.com

Afet Mamuti PhD, Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia, afet.mamuti@unite.edu.mk

Agim Nuhiu PhD, Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia, agim.nuhiu@unite.edu.mk

Agor Sarkisyan PhD, University of Svishtov, Bulgaria, agop@uni-svishtov.bg

Alenka Verbole PhD, currently- OSCE Mission in Tirana, University of Ljubljana, Slovenia, alenka.verbole@osce.org

Altin Shegani PhD, Faculty of Law, University of Tirana, Albania, altin_shegani@yahoo.com

Ana Nikodinovska Krstevska PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, ana.nikodinovska@ugd.edu.mk

Anastasia Bermúdez Torres PhD, Faculty of Law, Political Science and Criminology, University of Liege, Belgium, abermudez@ulg.ac.be

Andon Majhoshev PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, andon.majhosev@ugd.edu.mk

Bekim Beliqi PhD, University of Prishtina, Department of Political Science, Kosovo, bekim.baliqui@gmail.com

Belul Beqaj PhD, University of Business and Technology, Department of Political Science, Prishtina, Kosovo, belul.beqaj@gmail.com

Borka Tushevska PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia,
borka.tusevska@ugd.edu.mk

Elena Ivanovna Nosreva PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia,
elena@nosyreva.vrn.ru

Gabriela Belova PhD, Faculty of Law, University "Neofit Rilski", Blagoevgrad, Bulgaria,
gbelova@hotmail.com

Gemma Andreone PhD, Institute for International Legal Studies of the Italian National Research Council (ISGI - CNR), Italy, gemma.andreone@gmail.com

Haluk Aydin PhD, Faculty of Arts and Sciences, Balıkesir University, Balıkesir, Turkey,
aydinhaluk@hotmail.com

Ivana Bajakić PhD, Department of Economic Sciences, Faculty of Law, Zagreb, Croatia,
ivana.bajakic@pravo.hr

Kristina Misheva PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia,
kristina.miseva@ugd.edu.mk

Kristine Whitable PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia,
kristine.whitable@ugd.edu.mk

Jadranka Denkova PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia,
jadranka.denkova@ugd.edu.mk

James C. Helfrich PhD, Global Scholars, Liberty University, Colorado, USA,
jchelfrich@aol.com

Jovan Ananiev PhD, Faculty of Law, University "Goce Delcev"- Shtip, Macedonia,
jovan.ananiev@ugd.edu.mk

Jusuf Zejneli PhD, Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia,
jusuf.zejneli@unite.edu.mk

Maciej Czerwinski PhD, Institute of Slavic Philology, Jagiellonian University, Krakow, Poland, maciej.czerwinski@uj.edu.pl

Marieta Olaru PhD, Doctoral School in Business Administration, Research Center for Business Administration, Department of Business, Consumer Sciences and Quality Management, The Bucharest University of Economic Studies, Romania,
olaru.marieta@gmail.com

Marija Ignjatovic PhD, Faculty of Law, University of Nis, Serbia,
marija@prafak.prafak.ni.ac.rs

Marina Valentinovna Sencova (Karaseva) PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia, smv@law.vsu.ru

Mato Brautović PhD, University of Dubrovnik, Croatia, mbraut@unidu.hr

Migena Leskoviku PhD, Law Faculty, European University of Tirana, Albania,
migena.leskoviku@gmail.com

Natalia Vladimirovna Butusova PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia,
butusova@law.vsu.ru

Naser Ademi PhD, Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia ,
dr.naserademi@gmail.com

Nives Mazur Kumrić PhD, Faculty of Law, Political Science and Criminology, University of Liège, Belgium, nives.mazurkumric@ulg.ac.be

Olga Koshevaliska PhD, University “Goce Delcev”- Shtip, Faculty of Law, Macedonia, olga.kosevaliska@ugd.edu.mk

Patrick Wautelet PhD, Faculty of Law, Political Science and Criminology, University of Liège, Belgium, patrick.wautelet@ulg.ac.be

Recai Aydin PhD, Associate Professor, Vice Rector of International University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, raydin77027@yahoo.com

Ruzica Simic Banovic, PhD in Economics, Senior Assistant - Lecturer, Faculty of Law, University of Zagreb, Croatia, ruzica.simic@pravo.hr

Senada Sabic Selo PhD, Institute for International Relations, Zagreb, Croatia, senada@irmo.hr

Silviu G. Totelecan PhD, Cluj-Napoca Branch of Romanian Academy, Socio-Human Research Department of "G. Baritiu" History Institute, Romania, silviu.totelecan@gmail.com

Slavejko Sasajkovski PhD, Institute for Sociological, Political and Legal Research, University “St. Cyril and Methodius”, Skopje, Macedonia, bilbilef@ispki.ukim.edu.mk

Strahinja Miljkovića PhD, Faculty of Law, Mitrovica, strahinja.miljkovic@pr.ac.rs

Strashko Stojanovski PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, strasko.stojanovski@ugd.edu.mk

Suzana Dzamtoska Zdravkovska PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, suzana.dzamtoska@ugd.edu.mk

Tamara Perisin, MJur (Oxon) PhD, Department of European Public Law - Jean Monnet, University of Zagreb - Faculty of Law, Croatia, tamara.perisin@pravo.hr

Tatjana Petrovna Suspiciina PhD, Moscow Law Academy, Moscow, Russia

Tunjica Petrašević PhD, Faculty of Law, University of Osijek, Croatia, tpetrase@pravos.hr

Yuriy Nikolaevich Starilov PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia, juristar@vmail.ru

Wouter Van Dooren PhD, Public Administration and Management, University of Antwerp, Belgium, wouter.vandooren@uantwerpen.be

Zoran Tomic PhD, University of Mostar, Bosnia and Herzegovina, zoran.tomic@sve-mo.ba

Содержина / Table of Contents

LAW.....	19
-----------------	-----------

ФАКТОРЫ ИЗМЕНЕНИЙ КОНСТИТУЦИЙ

Светлана Шуляпина.....	21
-------------------------------	-----------

СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ И РАЗРЕШЕНИЯ КОЛЛИЗИЙ В РОССИИ И ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ

Инна Стародубцева	31
--------------------------------	-----------

ГУСУДАРСТВЕННАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ: ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ, ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Тамара Владимировна Заметина.....	55
--	-----------

THE MEDIATION IN DOMESTIC VIOLENCE CASES IN POLAND

Barbara J. Pawlak	67
--------------------------------	-----------

EMPHYTEUSIS IN THE ROMAN LAW

Marija Ignjatović	77
--------------------------------	-----------

ЮВЕНАЛЬНАЯ ЮСТИЦИЯ В РОССИИ: ПРОБЛЕМЫ СТАНОВЛЕНИЯ

Вячеслав Просвирнин	85
----------------------------------	-----------

ASSESSMENT OF EVIDENCE IN CRIMINAL PROCEDURE

Saša Knežević	101
----------------------------	------------

СЛОБОДНОТО СУДСКО УВЕРУВАЊЕ И ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈАТА НА САНКЦИИТЕ ВО СВЕТЛИНАТА НА ЗАКОНСКИТЕ РЕШЕНИЈА ЗА ВОЕДНАЧУВАЊЕ НА КАЗНЕНАТА ПОЛИТИКА

Гордана Бужаровска – Лажетик, Олга Кошевалиска, Лазар Нанев	117
--	------------

ILLEGAL EVIDENCE IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Ivan Ilic	149
------------------------	------------

ВОВЕДУВАЊЕТО НА ПОРОТА ВО КАЗНЕНОТО ЗАКОНОДАВСТВО НА
РМ - ПОСЛЕДЕН ЧЕКОР ВО ЗАОКРУЖУВАЊЕ НА АКУЗАТОРНИОТ
ПРОЦЕСЕН СИСТЕМ

Нада Донева, Елена Максимова 157

НАЈНОВИТЕ КОНТРОЛНИ МЕХАНИЗМИ ЗА КАЗНЕНО - ПРАВНА
ЗАШТИТА НА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ ВО Р. МАКЕДОНИЈА ВО ФУНКЦИЈА
НА СПРЕЧУВАЊЕ ОД ЗЛОУПОТРЕБИ НА ЈАВНИТЕ ФИНАНСИИ

Александра Ангеловска, Данче Николовска Вратевска 187

СТАНОВЛЕНИЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ О ЗАЩИТИТЕЛЬНОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ В ТРУДАХ РУССКИХ
УЧЕНЫХ

Георгий Ильич Сибирцев 205

RIGHTS OF VICTIMS OF HATE CRIMES

Besa Arifi 217

TORTURE AND CRIMINAL-LAW PROTECTION OF THE HUMAN PERSON
IN SOME OF THE WESTERN BALKAN COUNTRIES

Etlon Peppo 231

ACTUAL ISSUES OF THE SUCCESSION LAW REFORM IN THE REPUBLIC
OF SERBIA

Novak Krstić 245

КАУЗАЛИТЕТ ВО РАМКИ НА ГРАЃАНСКО-ПРАВНАТА ОДГОВОРНОСТ
ЗА НУКЛЕАРНА ШТЕТА

Марија Амповска 265

ЗНАЧЕЊЕТО НА ЖИВЕЕЊЕТО ВО ТРАЈНА ЗАЕДНИЦА ВО ОДНОС НА
ЗАКОНСКОТО НАСЛЕДУВАЊЕ

Ристо Илиоски 283

СРАВНИТЕЛНО-ПРАВОВОЈ АНАЛИЗ ЗАКОНОДАТЕЛСТВА О
ГРАЖДАНСТВЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ И РЕСПУБЛИКИ
МАКЕДОНИЈА

Вера Бабурина 297

ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЕ И ОХРАНА ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ КАК ОБЪЕКТ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ	
Екатерина Маркина	315
ТРЕТМАНОТ НА ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОПСТВЕНОСТ ВО МЕЃУНАРОДНИТЕ И ЕВРОПСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА	
Јелена Ристиќ	327
ПОСТАПКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА ПРАВОТО НА ПАТЕНТ	
Дарко Јанкуловски	347
DIVORCE BY MUTUAL CONSENT	
Tanja Kitanović	363
THE CONTRACTED PROPERTY REGIME OF THE SPOUSES - COMPARATIVE OVERVIEW	
Emine Zendeli, Nagip Zendeli	377
ROLE OF STOCK EXCHANGE AND SECURITIES IN ACTIVITY OF LISTED JOINT STOCK COMPANIES	
Edi Spaho	395
IMPORTANCE OF SOCIAL-POLITICAL TAX PRINCIPLES IN REGARDS TO PERSONAL INCOME TAXATION	
Emina Jerković	409
THE REGIME FOR FLAG STATE RESPONSIBILITY IN INTERNATIONAL SHIPPING LAW	
Borka Tushevska	427
ENTREPRENEURIAL CAPITALISM IN SOUTHEASTERN EUROPE: IS THERE A PROGRESS?	
Ružica Šimić Banović	451

POSSIBLE SOLUTIONS FOR RESOLUTION OF DISPUTES FOR KNOW-HOW
AGREEMENTS FROM THE ASPECT OF THE PROVISIONS CONTAINED
WITHIN THE MACEDONIAN AND EUROPEAN UNION LEGISLATION

Suzana Nashkova 475

POLITICS.....491

САМОЗАШТИТАТА ВО МАКЕДОНСКОТО ОПШТЕСТВО ОД ВРЕМЕТО
НА СОЦИЈАЛИЗМОТ ДО ДЕНЕС

Драган Веселинов 493

ORGANIZATION AND STRUCTURE OF THE POLICE

Kostadina Klechkaroska 505

ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА КАКО ПРАШАЊЕ ПО БЕЗБЕДНОСТА

Фелимена Лазаревска, Стефанија Агрова, Тања Јовановска 523

НЕКОИ ПРЕДИЗВИЦИ НА МЕЃУЕТНИЧКАТА ИНТЕГРАЦИЈА ВО
ОБРАЗОВАНИЕТО ВО МАКЕДОНИЈА

Бужар Адил..... 537

RISKS AND POSSIBILITIES OF FEDERALISM IN THE CONDITIONS OF
GLOBALIZATION

Victoria Chernikova 553

COSMOPOLITAN DISSONANCE AND GLOBAL JUSTICE

Marin Beroš 563

СОВРЕМЕННЫЙ ГЛОБАЛЬНЫЙ КОНФЛИКТ: ПРОБЛЕМА
ИДЕНТИФИКАЦИИ

Александра Викторовна Глухова 577

ПОЛИТИЧЕСКАЯ ТЕОЛОГИЯ В ИДЕОЛОГИЧЕСКИХ ЭЛЕМЕНТАХ
СОВРЕМЕННОЙ ПРАВОВОЙ СРЕДЫ

Сергей Хорунжий 597

THE INFLUENCE OF ASSESION TO THE EU INTERNAL MARKET ON THE SOCIAL MODEL	
Valbona Nano	619
THE EUROPEAN UNION AS A GLOBAL ACTOR PRESENTED THROUGH ITS FOREIGN POLICY	
Elena Tilovska-Kecedzi	631
THE IMPACT OF THE NEW TECHNOLOGIES ON THE INTERNATIONAL RELATIONS	
Dejan Marolov	639
ВЛИЈАНИЕТО НА ОРГАНИТЕ НА ДРЖАВНАТА ВЛАСТ ВРЗ ДОНЕСУВАЊЕТО НА НАДВОРЕШНО - ПОЛИТИЧКИТЕ ОДЛУКИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	
Халим Бајрактари, Љуљим Фариџи	645
ФИКЦИЈАТА НА ОБЈЕКТИВНИТЕ КРИТЕРИУМИ ПРОТИВ ПРАВОТО НА САМООПРЕДЕЛУВАЊЕ: ПРИМЕРОТ НА МАКЕДОНСКОТО МАЏИНСТВО ВО БУГАРИЈА	
Стојко Стојков	659
GROWING IMPORTANCE OF THE CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS OF THE EUROPEAN UNION IN SAFEGUARDING HUMAN RIGHTS	
Zaneta Poposka	677
РЕАЛИЗАЦИЈА МЕЖДУНАРОДНОГО ГУМАНИТАНОГО ПРАВА В КАНАДЕ	
Павел Владимирович Донцов	691
THE POLITICAL PARTIES PROGRAMS AND THEIR STRUCTURE IN REGARDS TO EFFORTS FOR DEVELOPMENT OF MULTI-ETHNIC SOCIETY IN MACEDONIA	
Natalija Shikova	697
CRISIS AND CHALLENGES OF THE MACEDONIAN ASSEMBLY 1991-2014	
Goran Shibakovski, Daniela Koteska Lozoska	719

ТРАНСПАРЕТНОСТ НА ФИНАНСИРАЊЕТО НА ПОЛИТИЧКИТЕ ПАРТИИ И ИЗБОРНИТЕ КАМПАЊИ	
Ирена Поповска	727
ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ИДЕОЛОГИИ В ПЕРИОД СОЦИАЛНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ: ОПИТ РОССИИ	
Николай Баранов	751
ПАРЛАМЕНТОТ - ПРЕТСТАВНИЧКИ ОРГАН НА ГРАЃАНИТЕ ИЛИ НА ПОЛИТИЧКИТЕ ПАРТИИ	
Снежана Гушева	777
TURKEY AFTER THE ELECTIONS: A PYRRHIC VICTORY?	
Zeuner Kaça	795
ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ СРЕДСТВА СОЗДАНИЯ ПОЛОЖИТЕЛЬНОГО ИМИДЖА ПРЕЗИДЕНТА РФ	
Мария Лапыгина	807
ВЛИЈАНИЕТО НА ИЗБОРНИТЕ ПРАВИЛА ВРЗ ПРЕТСТАВЕНОСТА НА МАЏИНСТВОТА ВО СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	
Никола Амбарков	815
ЈАВНА АДМИНИСТРАЦИЈА И ЈАВНА ПОЛИТИКА – ДИХОТОМИЈА VIS- À-VIS ЗАЕМНА КОМПЛЕМЕНТАРНОСТ	
Дејан Витански	831
THE EMPLOYMENT PROCESS IN TOURIST COMPANIES AS A CONDITION FOR THEIR ENTREPRENEURIAL ADVANCE	
Zlatko Jakovlev, Mimoza Serafimova, Cane Koteski	841
ПРОБЛЕМЫ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ	
Наталья Симонова	857
ENTREPRENEURIAL ADVANCEMENT OF WOMEN IN TOURISM: THE CASE OF MACEDONIA	
Mimoza Serafimova, Biljana Petrevska	863

ВИДОВИ И ТИПОВИ НА МЕНАЦЕРИ

Војо Беловски 877

SOCIETY.....889

ГРАЃАНСКОТО ОПШТЕСТВО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Виолета Ничева Тиквешанска 891

THE CIVIL PERSPECTIVE ON THE METHOD OF PREVENTION OF
CORRUPTION

Сане Т. Мојаноски 901

ГРАЃАНСКАТА ПАРТИЦИПАТИВНОСТ ВО ПРОЦЕСОТ НА
ДОНЕСУВАЊЕ НА ОДЛУКИ ВО ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА ВО Р. МАКЕДОНИЈА

Страшко Стојановски, Јован Ананиев..... 917

ГЕНДЕРНЫЕ РОЛИ, СОЦИАЛЬНЫЕ СТЕРЕОТИПЫ И ВЕЧНЫЙ
КОНФЛИКТ В РОМАНЕ МАРЕ КАНДРЕ «ЖЕНЧИНА И ДОКТОР ДРЕЙФ»

О.В. Тихонова 933

ON THE FORMATION OF A EUROPEAN IDENTITY

Dmitriy Galushko 937

ПАТОПИСЕЦОТ ПОМЕЃУ ЗАПАДНАТА И ИСТОЧНОЕВРОПСКАТА
КУЛТУРА: ЕМОЦИОНАЛНИОТ ДИСКУРС ВО СОВРЕМЕНИОТ
ПАТОПИС НА ПЕТЕР ХАНДКЕ

Милица Денковска 943

РЕЛАЦИЈАТА ИСТОК-ЗАПАД (ОРИЕНТАЛИЗАМ-БАЛКАНИЗАМ) ВО
ЕДНА СОВРЕМЕНА МАКЕДОНСКА ДРАМА

Милена Ристова-Михајловска 955

NATIONAL FUTURISM AND INVENTED TRADITIONS OF CHUVASH
IDENTITY

Maksym W. Kyrchanoff (Kärçansen Maksămĕ)..... 965

IDENTITIES, CULTURAL DIVERSITY AND BOUNDARIES IN POSTSOVIET COUNTRIES (CASES OF MOLDOVA AND RUSSIA)

Olga Sidenko, Darya Scheglova 981

МАКЕДОНАКИОТ НАЦИОНАЛЕН ИДЕНТИТЕТ ВО ПРЕГРАТКА НА ЕВРОПСКИОТ КОЛЕКТИВЕН ИДЕНТИТЕТ

Анита Димитријовска Јанкуловска 997

СПОРОТ ЗА ИМЕТО МЕЃУ МАКЕДОНИЈА И ГРЦИЈА: МАКЕДОНСКИОТ ИДЕНТИТЕТ И УПОТРЕБАТА НА ТЕРМИНОТ „МАКЕДОНЕЦ“ ВО ДЕЛОТО НА МАКЕДОНИЈА ПОД ГРЦИЈА

Димитар Љоровски, Страшко Стојановски, Магдалена Николова.....1005

ФАЛШИВОЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЕ ОБ «АМЕРИКАНСКОЙ МЕЧТЕ» В АМЕРИКАНСКОЙ КУЛЬТУРЕ ИММИГРАНТОВ

Сафаа Рабееах1025

Е-ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО КАКО МОЖНОСТ ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА НАУЧНАТА МИГРАЦИЈА ОД РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Татјана Петковска Мирчевска, Наташа Данилоска, Диана Бошковска, Зоран Јаневски.....1035

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ВЛАСТИ И МЕСТНЫХ ЭТНИЧЕСКИХ И КОНФЕССИОНАЛЬНЫХ СООБЩЕСТВ КАК УСЛОВИЕ И ГАРАНТИЯ НОРМАЛЬНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ АДАПТАЦИИ МИГРАНТОВ

Михаил Глебович Федоров1049

THE RELATIONSHIP OF GLOBALIZATION AND ISLAMIC RELIGION IN THE PROCESS OF GLOBALIZATION

Фатмир Заими1061

THE NEW ROLE OF CULTURE, HISTORY AND ARCHAEOLOGY IN THE GLOBALISED WORLD OF PERCEPTIONS

Ljuben Tevdovski1073

GLOBALIZATION AND ITS IMPACT ON THE CONTEMPORARY SOCIETY

Xhemail Limani1087

MORAL HAZARD AND GLOBAL FINANCIAL CRISIS IN 2008	
Slavejko Sasajkovski, Ljubica Micanovska	1099
ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМАНОМИИ И ОТЧУЖДЕНИЯ В НАУЧНОМ ПРОСТРАНСТВЕ СОЦИОЛОГИИ РЕЛИГИИ	
Карина Ивановна Политкина, Светлана Викторовна Ануфриенко	1113
INTERNET AS AN IMPETUS FOR SOCIAL CHANGE	
Ljupcho Cvetkovski	1121
СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О МОЛОДЕЖНОЙ ПОЛИТИКЕ В СТРАНАХ СОДРУЖЕСТВА НЕЗАВИСИМЫХ ГОСУДАРСТВ	
Татьяна Шелудякова	1133
СЕМЕЙСТВОТО И СЕМЕЈНИТЕ ВРЕДНОСТИ ВО СОВРЕМЕНАТА МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ ЗА ДЕЦА И МЛАДИ	
Јованка Денкова	1143
ВЛИЈАНИЕТО НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА ВРЗ МАКЕДОНСКОТО СЕМЕЙСТВО	
Македонка Радуловиќ	1161
СЕМЕЙСТВОТО И СЕМЕЈНИТЕ ВРЕДНОСТИ ВО ГЛОБАЛНИОТ СВЕТ	
Тања Јовановска	1171
ПОЈАВАТА НА БЕЗДОМНИШТВО: ОСВРТ КОН РАБОТАТА НА ПУНКТОТ ЗА БЕЗДОМНИЦИ ВО МОМИН ПОТОК ЗА ПЕРИОД ЈУЛИ – ДЕКЕМВРИ 2014	
Драгана Лазаревска	1181
КУЛТУРНАТА МАРГИНАЛИЗАЦИЈА НА ЖЕНИТЕ ДЕТЕРМИНИРАНА ОД АНДРОЦЕНТРИЗМОТ	
Гзим Цамбази	1199
ИЗОБРАЖЕНИЕ БЫТА ДЕРЕВНИ В ПОВЕСТИ А. ВАРЛАМОВА «ДОМ В ДЕРЕВНЕ	
Татьяна Анатольевна Тернова	1209

КОГА ИДЕОЛОГИЈАТА ЈА ЗАМЕНУВА РЕЛИГИЈАТА – СУДИРИТЕ СЕ
ВО ЕКСПАНЗИЈА

Марија Емилија Кукубајска1213

MEDIA AND COMUNICATION.....1229

AUDIOVISUAL MEDIA MARKET IN ALBANIA: THE TRANSITION TO
DIGITAL BROADCASTING - THE LEGAL FRAMEWORK AND
CHALLENGES

Endira Bushati1231

КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ИНСТИТУТЫ В ИНФОРМАЦИОННОМ
ОБЩЕСТВЕ

Юрий Просвирнин1243

NEW MEDIA – OPORTUNITIES AND CHALLENGES OF MODERN
BUSINESS ORGANIZATION MANAGEMENT

Yanica Petkova Dimitrova1265

МЕДИУМИТЕ И ГОВОРОТ НА ОМРАЗА: ПРИМЕРИ ОД ПРАКТИКАТА ВО
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Сузана Цамтоска-Здравковска, Андон Мајхошев, Јадранка Денкова...1277

ЈАЗИЧНИТЕ ОСОБЕНОСТИ НА НОВИНАРСКИТЕ ТЕКСТОВИ КОИ ГИ
ТРЕТИРААТ ЕВРОАТЛАНСКИТЕ ИНТЕГРАЦИИ

Светлана Јакимовска1297

ЈАЗИЦИТЕ- МОСТОВИ И СИДОВИ ВО КОМУНИКАЦИЈАТА

Драгана Кузмановска, Биљана Иванова, Снежана Кирова1311

ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF THE CONCEPT OF THE
INFORMATION SOCIETY IN WORKS BY Y. MASUDA, M. CASTELLS, W. G.
MARTIN

Anastasia Vasiliyevna Petukhova, Svetlana Krepyшева.....1317

DEMETROPOLIZATION OF CULTURE IN THE PRINT MEDIA IN
MACEDONIA

Andon Majhoshev, Suzana Dzamtoska-Zdravkovska1325

ЈАЗИЦИТЕ- МОСТОВИ И СИДОВИ ВО КОМУНИКАЦИЈАТА

Драгана Кузмановска

Доцент, Филолошки факултет – УГД – Штип, Македонија

e-mail: dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk

Биљана Иванова

Лектор, Филолошки факултет – УГД – Штип, Македонија

e-mail: biljana.petkovska@ugd.edu.mk

Снежана Кирова

Виш лектор, Филолошки факултет – УГД – Штип, Македонија

e-mail: Snezana.kirova@ugd.edu.mk

Апстракт

Јазикот е основното средство за комуникација помеѓу луѓето и оттаму произлегува неговата значајна улога во општеството. Јазикот настанал како резултат на потребата на човекот да ги искаже своите мисли и чувства. Секој човек е роден со способност да зборува. Ниедно друго живо суштество на нашата планета нема говорни органи како човекот, ниту мозок кој може да ги сфаќа симболите така како што може човекот. Од нас зависи колку ќе го усовршине знаењето на јазикот и неговиот систем. Човечкиот јазик е најсовршено средство за комуникација. Комуницирањето е посебен процес на динамичка социјална интеракција која вклучува размена на идеи меѓу две или повеќе лица. Тоа, исто така ги изразува чувствата или што е уште позначајно однесувањето на луѓето. Вообичаено се вели дека секое однесување е комуникација, а секоја комуникација предизвикува однесување. (Mikanowicz & Shank, 2006). Ние комуницираме кога праќаме порака или примаеме порака од неког. Тоа се чини како едноставен процес, но всушност се работи за сложен процес на активности каде што постои голем простор за погрешно толкување.

Што се случува кога одеднаш ќе дојдат во допир различни култури и, се разбира, нивните јазици? Од друга страна, пак, кога ќе дојде до изолација на одделни групи, како се одразува тоа врз нивниот

јазик? Да видиме како се изградиле мостови — но и ѕидови — во комуникацијата.

Клучни зборови: *јазик, комуникација, знаење.*

LANGUAGES – BRIDGES AND WALLS IN COMMUNICATION

Abstract

Language itself is the basic means of communication between people and therefore it has a significant role in the society. It appeared as a result of the people's need to express their thoughts and feelings. Each person is born with an ability to speak. No other living being on this planet has speech organs as humans do, nor the brain that is able to understand symbols in the same way. What level of knowledge of a language and its system we will attain depends on us. People's language is the most sophisticated means of communication. Communication itself is a special process of dynamic social interaction which includes exchanging ideas between two or more persons. It is usually said that every behaviour is communication and every communication causes behaviour (Mikanowicz & Shank, 2006). We communicate when we send to or receive a message from someone. This seems to be a simple process but, in fact, it is a complex process of activities where there is much space for wrong interpretation.

What happens when different cultures and, of course, their languages suddenly come in touch? On the other hand, when some group becomes isolated, how that affects their language? Let us see how bridges – and walls at the same time – have been built in communication.

Key words: *language, communication, knowledge.*

Јазикот е медиум со чија помош човекот го гради и осознава светот во кој живее, а истовремено претставува и основно средство за интеракција и комуникација помеѓу луѓето. Јазикот во општа смисла е дел од генетското наследство на човековиот род, а се манифестира во илјада посебни јазици кои ги говорат општествените заедници низ светот. Така сите луѓе имаат свој јазик, но немаат сите исти јазик. Но, сите јазици се слични по нешто и затоа се јазици, исто така тие се разликуваат по нешто, па затоа се и различни јазици.

Кога ќе се земат во предвид сличностите, односно фактот дека сите јазични системи имаат иста основа потребно е да се истакнат разликите во остварување на општочовечката моќ на говорот така како што тие општествено ќе се институционализираат во поединечни јазици.

Јазикот е најважен елемент на културата. Јазикот е систем на артикулирана и посредувана комуникација со граматички правила и стандардни симболи, преку која се означуваат, соопштуваат и разменуваат фактите, идеите и чувствата на припадниците на една заедница. Јазикот се определува како артикулиран систем на вербални знаци, кои со својот симболичко – комуникативен карактер служат за означување предмети, односно настани во надворешниот свет и за изразување на субјективните човечки состојби, доживувања и стремежи. Најзначајни функции на јазикот се:

1. комуникативна функција (која се гледа во улогата на јазикот како средство за општење);
2. изразна функција (која се гледа како средство за материјализација на мислите и како средство за искажување на чувствата);
3. акумулативна функција (која се гледа во зачувувањето на општественото искуство);
4. естетска функција (која доаѓа до израз во литературата и уметноста);
5. етничка функција (која доаѓа до израз во изразувањето на национална припадност на единката);
6. магична функција (која доаѓа до израз во религиозните обреди).

Бидејќи јазикот е систем од знаци, комуникацијата претставува размена на знаци. Иако, може упросто да се комуницира и без употреба на јазик, сепак некакви знаци мораме да размениме. Значи комуникацијата (општењето) е размена на знаци, односно меѓусебно дејствување со знаци. Во зависност од тоа дали се употребуваат симболи или сигнали, дали се употребува говорот или други знаци, дали директно се обраќаме или користиме технички помагала при општењето итн. разликуваме:

1. Симболичка и сигнална комуникација- Кога восприемаме знаци кои не се упатени кон нас, станува збор за сигнална комуникација. Кога, пак, знаците ни се упатени нам, таа комуникација се вика симболичка. Најсложен и најсовершен систем од симболи е човековиот јазик.

2. Гласовна и негласовна комуникација- И луѓето и животните комуницираат со испуштање гласови. Кога употребуваме други знаци, гестови, мимики, како и писмо (напишан текст), тогаш комуникацијата е негласовна.

3. Посредна и непосредна комуникација- Човекот многу често употребува технички помагала при комуникацијата. Значи, освен директно

(непосредно), луѓето комуницираат со посредство на телефон, компјутер, пошта итн. Вистинска непосредна комуникација се остварува кога си зборуваме самите со себе, односно кога размислуваме или си правиме планови. На пример, размислуваме за тоа што треба да направиме во блиска иднина (денес треба да учам, да напишам домашна, па ако имам време ќе одам со пријателите на кафе).

4. Еднонасочна и заемна комуникација- Претходниот пример претставува еднонасочна комуникација (самите кон себе), но таква комуникација може да се случи и кога има повеќе учесници. На пример, кога професорот ја предава лекцијата комуникацијата е еднонасочна, но кога ќе ги вклучи учениците во активна дискусија за темата, тогаш комуникацијата станува заемна. Еднонасочни се и средствата за јавно информирање (медиумите), телевизијата, радиото, печатените медиуми, како и писмата без одговор.

5. Вербална и невербална комуникација- Неколкупати кажавме дека јазикот е најсовршено средство за комуникација. Кога го употребуваме јазикот ние вербално комуницираме. Со помош на зборовите најпрецизно ги искажуваме нашите мисли. Невербалната комуникација подразбира употреба на гестови, мимики, паузи итн., односно кога не се употребува говор (зборови).

Комуникацијата е основата при интеракцијата помеѓу луѓето. Комуникацијата мора да биде поврзана со она што го мислиме, со чувствата, желбите, потребите и идеите. Добрата комуникација е есенцијална за успех. За секоја успешна поединка таа е неопходна алатка. Во комуникацијата е најважно да бидеш разбран. Комуникацијата може да се дефинира како процес во кој информацијата и разбирањето се пренесуваат од едно лице на друго. Нема комуникација ако пренесената информација не се прими и не се разбере. Значи комуникацијата подразбира испраќање, примање и разбирање. Кога зборуваме за комуникацијата треба да знаеме дека таа може да се одвива беспрекорно доколку луѓето пренесуваат информации користејќи еден ист јазик најчесто тоа е мајчиниот, но се поставуваат прашањата: што се случува кога трансферот на информации е од еден на друг јазик, дали и какви проблеми може да се појават, односно какви мостови и сидови се можни. Јазикот е интегрален дел на културата, а културите во кои опстојува тој, помалку или повеќе, се разликуваат една од друга, меѓутоа специфичностите на културата не опстојуваат секогаш, туку можат да се препознаат и да се интегрираат само при споредбата на различните култури (сп. Ргунџ 2002). Оттаму, владеењето на одреден јазик претставува пред сè познавање на одредена култура, традиција на еден народ, односно познавање и употребување на најважното културно богатство на еден народ кое традиционално се пренесува од генерации на генерации, од мајка на ќерка, од татка на сина си итн.

Познавањето на странски јазици е вистинско богатство за секој човек. Денес знаењето повеќе странски јазици претставува отворање на мостови со многу различни култури, нации и овозможува непречен проток на информации што е битен фактор во успешното општење и функционирање на луѓето. Но, дали тоа е доволна причина за да седнеме и сериозно да учиме? Што е тоа што не мотивира да учиме странски јазици? Дали изреката: „Колку повеќе јазици знаеме, толку повеќе вредиме?“ е вистинита.

Во светот се зборуваат над 6.000 јазици. Некои се поважни од другите, не подобри туку поважни. Станува збор за јазици кои се зборувани и активно употребувани од поголем број луѓе. Како на пример, не би рекле дека нашиот македонски јазик не е доволно добар или напреден, само не им е важен на луѓето од Финска, на пример. За разлика од англискиот јазик, со чие владеење имате многу отворени можности за комуникација во целиот свет. Со оглед на тоа што кинеската култура најголемо влијание има во многу области, како уметноста, технологијата, филозофијата, храната, медицината, и Кина прави вистински „бум“ во светската економија, кинескиот јазик дефинитивно вреди да се научи. Затоа не се вели дека е подобар, туку е поактивен и корисен поради одредена цел. Германскиот јазик, пак, е нужен за следење на технолошкиот развој во светот. Шпанскиот, францускиот, италијанскиот и португалскиот, се еден вид дијалекти кои потекнуваат од ист јазик, односно имаат заедничка основа. Така што, изучувањето на еден од тие јазици носи поголема можност да се научи и друг од истата група. Истото се случува доколку некој странец научи македонски, така ќе може да се разбере со луѓето кои ги зборуваат другите словенски јазици. Во денешно време е лесно да се научи странски јазик. Покрај тоа што речиси во секое училиште се изучува макар еден странски јазик, интернетот ни носи голема погодност во овој поглед. Може да симнете програма и да го научите јазикот сами. А да не зборуваме и за други работи кои секојдневно ни се достапни на телевизија и на интернет. Голем е бројот на луѓе кои совладале странски јазик на задоволително ниво само преку следење серии или гледање филмови со нативни говорители на јазикот. Секој нов научен јазик е уште еден отворен прозорец кон светот. Без разлика за каква струка би се определиле во иднина или веќе сте се определиле, изучувањето на странски јазици е неизбежно.

ЗАКЛУЧОК

Несомнено е дека јазикот го разликува човекот од животните. Тој претставува најважно средство за комуникација, преку кое се отсликува светот во кој опстојува човекот. Владеењето на одреден јазик претставува пред сè познавање на одредена култура, традиција на еден народ, односно познавање и употребување на најважното културно богатство на еден народ. Секој јазик е

производ на својата лична историја, има свој начин на кој го набљудува светот, има свој идентитет и своја вредност. Во современиот свет сè повеќе се истакнува потребата од културна размена на информации помеѓу лица од различни култури и сè почесто јазичната и културната разновидност се сметаат за вистинско богатство. Успешниот проток на информации е за општествено добро и затоа е значајно сите ние да се вклучиме во изучување на повеќе странски јазици и рушење на досегашните сидови кои како бариери се испречуваа помеѓу различните народи и култури. И, наместо сидови да се стремиме да изградиме мостови за успешен проток на информации и остварување на успешна комуникација помеѓу народите.

Користена литература

- Stojanović D. Vučetić R at al. 2010. Novosti iz prošlosti. Znanje, neznanje, upotreba i zloupotreba istorije. Beograd: Beogradski centar za ljudska prava.
- Jacobs, G. M., & Kline Liu, K. (1996). Integrating language functions and collaborative skills in the second language classroom. TESL Reporter, 29, 21-33.
- Brajsa, P. (1994): Pedagoška komunikologija, Školske novine, Zagreb.
- Friedeman Shulz von Thun (2001): "Kako međusobno razgovaramo, smetnje i razjašnjenja", Opća psihologija komunikacije, Erudita, Zagreb.
- Glasser, W. (1993): Nastavnik u kvalitetnoj školi, Educa, Zagreb.
- Lionel, B. (1992): Umijeće komuniciranja, IP Svjetlost, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Sarajevo.